

Κριτική για μιά έκθεση ζωγραφικής

Ο έπιστολογράφος διαμαρτύρεται και κριτικάρει άρνητικά την έκθεση με τίτλο «Η φυσιογνωμία της μεταπολεμικής τέχνης στην Ελλάδα», εκφράζοντας με έντονο ύφος τις προσωπικές του απόψεις.

Είναι λίγες οι φορές που μπορεί κανείς να παρακολουθήσει καλλιτεχνικές εκδηλώσεις στον τόπο μας που έχουν πραγματικό ενδιαφέρον. Πολλές φορές μās παρουσιάζονται από τά μέσα μαζικής ενημέρωσης, κυρίως τον Τύπο, για σημαντικά γεγονότα εκδηλώσεις που σπανίως αγγίζουν στην καλύτερη περίπτωση, τό όριο τής μετριότητας. Θύματα βέβαια μιάς τέτοιας πληροφόρησης είναι οι αναγνώστες —τό κοινό που διψασμένοι για λίγη Τέχνη τρέχουν νά... απολαύσουν αυτά που με τόση ευκολία διαφημίζονται. Πόσες φορές δέ θελήσαμε νά χαρούμε τό τάδε κοντσέρτο έρμηνευμένο από τόν μεγάλο καλλιτέχνη Χ ή τήν δεινά έκθεση εικαστικών έργων νά αξεπέραστου Έλληνα, τού μαίτρ Χ (περί τών Έλλήνων μαίτρ πήραμε ένα καλό μάθημα στά Ευρωπαϊκά —πού ξανακούστηκε μαίτρ ό Τσαρούχης κι ό Διαμαντόπουλος) και δέν καταστρέψαμε τή βραδιά μας μέ σαπισμένες πατάτες; Η ευκολία τού Τύπου —ημερήσιου και περιοδικού— νά στέλνει τό κοινό σέ εκδηλώσεις που τίς παρουσιάζει για σημαντικές και μοναδικές βλέπει μέ δύο διαφορετικούς τρόπους: 1ον) βλέπει αυτούς που κάτι ξέρουν και χάνουν τόν χρόνο τους και συγχίζονται —τόρα που τά ξένα καλλιτεχνικά γεγονότα τά πληροφορούμαστε αυθημερόν— νά ξεχωρίζουμε τό καλό απ' τό κακό και τήν Τέχνη απ' τήν κακοτεχνία, και 2ον) βλέπει, κυρίως, αυτούς που δέν ξέρουν και θέλουν νά μάθουν. Γιατί μαθαίνουν λάθος. Γιατί μαθαίνουν αυτό που εσείς θέλετε νά μάθουν. Έτσι άλλωστε θά μάθατε, υποθέτω, κι εσείς απ' τόν Τύπο —αφού στά σχολεία σίγουρα δέν διδαχθήκατε ποιά είναι καλή μουσική, καλό θέατρο, καλό βιβλίο, καλή ζωγραφική κ.λπ. Και νά τώρα η κακή πληροφόρηση που λίγο από άγνοια, λίγο για νά γεμίσετε τή σελίδα, λίγο για νά εξυπηρετήσετε ένα γνωστό ή φίλο, και δημιουργείτε τό κακό που προαναφέρα.

Γιατί μαθαίνουν αυτό που εσείς θέλετε νά μάθουν. Έτσι άλλωστε θά μάθατε, υποθέτω, κι εσείς απ' τόν Τύπο —αφού στά σχολεία σίγουρα δέ διδαχθήκατε ποιά είναι καλή μουσική, καλό θέατρο, καλό βιβλίο, καλή ζωγραφική κ.λπ. Και νά τώρα η κακή πληροφόρηση που λίγο από άγνοια, λίγο για νά γεμίσετε τή σελίδα, λίγο για νά εξυπηρετήσετε ένα γνωστό ή φίλο και δημιουργείτε τό κακό που προαναφέρα.

Αφορμή για τά παραπάνω σχολία μου —και σās παρακαλώ νά τά λάβετε στά σοβαρά— είναι η δημοσιότητα που δόθηκε για τήν έκθεση «Η φυσιογνωμία τής μεταπολεμικής Τέχνης στην Ελλάδα» που γίνεται στή γκαλερί «Νέες Μορφές» (16 Δεκεμβρίου 1982 έως 24 Ιανουαρίου 1983).

Είδατε λοιπόν μέ τί βαρυγδουπους τίτλους βομβαρδιζόμαστε. Τόν τίτλο αυτό μās τόν σερβίρισε τό μεγαλύτερο μέρος τού ημερήσιου και περιοδικού Τύπου. Πήγα λοιπόν νά δω και νά θαυμάσω τή φυσιογνωμία τού Έλληνικού υπερρεαλισμού (τόν εξπρεσιονισμό τής ίδιας φυσιογνωμίας, που προηγήθηκε, δέν τόν είδα, γιατί έλειπα εκτός Έλλάδας —τή γλίτωσα— και δέν έχω γνώμη) και θαύμασα τήν προχειρότητα, τήν άνευθυνότητα, τήν οικογενειοκρατία και, προπαντός, τήν άναίδεια τής οργανώτριας γκαλερί και τής συγγραφέως-τεχνοκριτικού Έλ. Βακαλό που πίστεψαν πώς θά μās πείσουν, μέ τό «έτσι θέλω», πώς αυτή ή κολοβή, ή φτωχή, ή άνυπαρκτή, ή διεστραμμένη φυσιογνωμία τής έκθεσής τους είναι ντέ και καλά ή φυσιογνωμία τής μεταπολεμικής τέχνης στην Ελλάδα. ΔΕΝ είναι όμως, γιατί υπερρεαλισμός δέ νοείται ή μία και μόνη στιγμιαία έκφραση ενός καλλιτέχνη που ούτε «έτσι έξησε» ούτε υπερρεαλιστικά «υπήρξε» ποτέ. Έλληνας μεγάλος υπερρεαλιστής

είναι βέβαια ό Έγγονόπουλος που συμμετέχει στην έκθεση —ευτυχώς— αλλά δέν είναι οι περισσότεροι από τούς άλλους που παρουσιάζονται μαζί του. Η αγανάκτησή μου όμως οφείλεται όχι στους ζωγράφους που δέ θεωρούνται υπερρεαλιστές κι ούτε στα κακά, στην πλειοψηφία τους, έργα μέ τά όποια αυτοί αντιπροσωπεύονται αλλά στην άπαράδεκτη, όσο και άδικαιολόγητη παράλειψη καλλιτεχνών που ύπηρετούν πιστά στον υπερρεαλισμό. Άπουσίαζαν λοιπόν από τήν έκθεση ό Πανταλέων, ό Γ. Δέρπαπας, ό Άλκ. Γκίνης και ό σημαντικότερος από όλους, ό Δ. Γέρος. Άπουσίαζαν χωρίς καμιά δικαιολογία. Ίσως νά άπουσίαζαν κι άλλοι, δέν είμαι όμως τεχνοκριτικός κι ούτε διατηρώ άρχείο μέ τούς ζωγράφους.

Αντιλαμβάνεστε, υποθέτω, πόσο άδικο είναι όχι για τούς καλλιτέχνες μόνο, αλλά για μās, για τό κοινό κυρίως, νά ταλαιπωρούμαστε για νά βλέπουμε άλλα από αυτά που μās διαφημίζουν. Μέ δύο λόγια έκαναν έκθεση μέ θέμα τόν υπερρεαλισμό χωρίς τούς υπερρεαλιστές. Μεγάλη εντύπωση, πάντως, μου έκανε ή παράλειψη, από τήν έκθεση τού Δ. Γέρου τού όποιου τό έργο τόσο πολύ έχει σημαδέψει τή νεώτερη Έλληνική Τέχνη και τό όποιο τόσο σπάνια έχουμε τήν ευκαιρία νά δούμε στην Ελλάδα.

Και για νά τελειώνω, μέ τί τέλος πάντων νομίζουν; Πώς μέ τέτοιες κομπίνες θά δημιουργήσουν τήν κατάσταση που τούς βολεύει στα εικαστικά μας πράγματα; Είναι δυνατόν κάτι τέτοιο αφού εύκολα καταλαβαίνει κανείς τίς προθέσεις τους, νά προωθήσουν δηλαδή τούς συνεργάτες ζωγράφους τής γκαλερί τους. Ντροπή!

Μέ αγανάκτηση
Κωνσταντίνος
Κατσάμπουλας
Φοιτητής Νομικής

«ΓΥΝΑΙΚΑ»
9/2/1983

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

Αν γίνονταν όλα όσα πρότειναν οι επιστολογράφοι μου, τί καλός θά ήταν ο τόπος μας! Θά μπορούσαμε νά λέμε και μείς ότι είμαστε Ευρώπη. Πολύ βαραίνουν ακόμα πάνω μας τά Βαλκάνια.

Οι υπερρεαλιστές ζωγράφοι

Είναι λίγες οι φορές που μπορεί κανείς να παρακολουθήσει καλλιτεχνικές εκδηλώσεις στον τόπο μας που έχουν πραγματικά ενδιαφέρον. Πολλές φορές μās παρουσιάζονται από τά μέσα μαζικής ενημέρωσης, κυρίως τον Τύπο, για σημαντικά γεγονότα εκδηλώσεις που σπανίως αγγίζουν στην καλύτερη περίπτωση, τό όριο τής μετριότητας. Θύματα βέβαια μιάς τέτοιας πληροφόρησης είναι οι αναγνώστες —τό κοινό— που διψασμένοι για λίγη Τέχνη τρέχουν νά απολαύσουν αυτά που με τόση ευκολία διαφημίζονται. Πόσες φορές δέν θελήσαμε νά χαρούμε τό τάδε κοντσέρτο ερμηνευμένο από τόν μεγάλο καλλιτέχνη Χ ή τή δεινά έκθεση εικαστικών έργων τού αξεπέραστου Έλληνα, τού μαίτρ Χ (περί τών Έλλήνων μαίτρ πήραμε ένα καλό μάθημα στά Ευρωπαϊκά —πού ξανακούστηκε ο Τσαρούχης κι ο Διαμαντόπουλος;) και δέν καταστρέψαμε τή βραδιά μας μέ σαπισμένες πατάτες; Η ευκολία τού Τύπου —ημερήσιου και περιοδικού— νά στέλνει τό κοινό σέ εκδηλώσεις που τίς παρουσιάζει για σημαντικές και μοναδικές βλέπει μέ δύο διαφορετικούς τρόπους: 1ον) βλέπει αυτούς που κάτι ξέρουν και χάνουν τόν χρόνο τους και συγχίζονται —τόρα που τά ξένα καλλιτεχνικά γεγονότα τά πληροφορούμαστε αυθημερόν— νά ξεχωρίζουμε τό καλό απ' τό κακό και τήν Τέχνη απ' τήν κακοτεχνία, και 2ον) βλέπει, κυρίως, αυτούς που δέν ξέρουν και θέλουν νά μάθουν. Γιατί μαθαίνουν λάθος. Γιατί μαθαίνουν αυτό που εσείς θέλετε νά μάθουν. Έτσι άλλωστε θά μάθατε, υποθέτω, κι εσείς απ' τόν Τύπο —αφού στά σχολεία σίγουρα δέν διδαχθήκατε ποιά είναι καλή μουσική, καλό θέατρο, καλό βιβλίο, καλή ζωγραφική κ.λπ. Και νά τώρα η κακή πληροφόρηση που λίγο από άγνοια, λίγο για νά γεμίσετε τή σελίδα, λίγο για νά εξυπηρετήσετε ένα γνωστό ή φίλο, και δημιουργείτε τό κακό που προαναφέρα.